

Bosse har registrerat Sändebudet

De tidigaste svenska utvandrarerna till Amerika möttes redan 1845 i New York av metodismen eftersom där fanns ett flytande bönhus som kallades Bethelskeppet. Pastor på Bethelskeppet blev en småländsk metodist vid namn Olof Hedström. Många var de svenskar som här lyssnade till sin första predikan på svenska språket i Amerika. Hedström från Nottebäck, Kronobergs län, hade hamnat i New York redan

1826 och blivit omvänd 1829. 1833 återvände han till Sverige och hämtade då brodern Jonas Hedström. Det fanns även en Peter Bergner som redan 1832 hamnat i New York och blivit omvänd och ville hjälpa de många svenska sjömän som kom till staden och behövde andlig hjälp. Genom Hedströms och Bergners arbete blev Bethelskeppet en mycket viktig del i utvecklingen av den svenska metodismen i Amerika. Striden mellan lutheraner och metodister om själarna i svenskbygderna har varit stark redan från den period då den första emigrationsvågen startade. Behovet av att upprätthålla kontakt med sina trosfränder var stort och tillgodosågs med hjälp av tidningspressen. Den lutherska prästen T N Hasselquist startade 1855 tidningen Hemlandet. Det Nya och det Gamla som utkom i Galesburg och Knoxville, men senare flyttades till Chicago.

Den 18 juli 1862 kom första numret av tidningen. Metodistprästen Viktor Witting, som då var verksam i Rockford, blev tidningens förste redaktör. Namnet Sändebudet hade föreslagits av pastor Jonas Östlund och första utgivningsort blev Rockford. Som typograf och sättare anställdes N P Armstrong (bördig från Olofström i Blekinge). Han hade också varit den förste typografen för tidningen Hemlandet men lämnat den

och kom nu att verka för Sändebudet fram till pensioneringen på 1890-talet. Det var inte riskfritt att starta en ny tidning, det fick både Witting och Armstrong

snart erfara. I augusti 1862 hittades ett brev vid dörren till kyrkan med texten: "Hör du metodistprästen, om du icke packar dig härifrån så skall du få en kula igenom dig, ty du är en djävul uppkommen från helvetet". Något senare fick även Armstrong ett brev där han hotades med en kula "emedan han var kommen

för att hjälpa metodistprästen fördriva oss lutheraner".

Sändebudet flyttade till Chicago 1864 men

fick där ett avbrott i utgivningen från 9 oktober 1871 till samma datum 1872, eftersom den stora branden ödelade hela staden och det tog tid att organisera sig med tryckeri och allt.

Sändebudet var under lång tid en veckotidning men från 1933 inskränktes utgivningen till två gånger per månad. 1951 blev den månadstidning. Allteftersom engelskan vann insteg i tidningen ändrades namnet till Sändebudet - The Messenger för att i slutet av 1955 bara bli The Messenger. Det sista numret utkom i december 1969, efter 107 år.

Metodistkyrkan förde inte lika utförliga medlemsförteckningar som den lutherska augustanakyrkan. De lutherska prästerna gjorde som de var vana vid

ifrån Sverige och skrev ned fullständiga personuppgifter om familjen och dess medlemmar. Lutheranerna förde även födelse- och dopböcker, konfirmationslistor, vigselregister, in- och utflyttningslängder samt dödböcker.

Från dödsnotiser i Sändebudet kan man ofta identifiera en avliden person med hjälp av Emigrantinstitutets Emibas. Det hela kompliceras dock av att många emigranter bytte namn när de kom till USA. Om man ser i Emibas på efternamn är Andersson och Andersdotter det mest använda, medan Johnson blir det vanligaste namnet i USA

för svenskar. Varför? Namn som Jansson, Johansson, Johannesson, Jonsson, Jönsson blev oftast Johnson. Men man tog i Amerika namn som inte tillhör det

Dödsfall.

I Victoria, Ill., den 29 Juni 1878: Olof Elson, 83 år 3 månader och 4 dagar gammal, förid och fattad af barn och barnabarn, samt många isänner och helanta.

Fader Elson var född i Sverige i Öjwänåters församling, Götteborgs län. Blef omvänd derjammahädes öfver 40 år sedan. Anlände med Biskop Hill kolonien till Amerika 1846. Samma år bildades i Victoria, af Jonas Hedström, den första Svenska Metodistförsamlingen i Western, till hvilken fader Elson anslöt sig det följande året, i Februari 1847. Och han har allt sedan iwarit trogen mot Gud och kyrkan. Innan Ålderdomshugheten insann sig, talade han Guds ord, enstilt och offentligt, och förmanade alla han kom i beröring med, att de skulle söka Guds rike. Skolan war hans plats tom i kyrkan wid sammankomsten. Under de nära 2 åren jag bejessnat denna församling, kan jag ej påminna mig, oaktadt han lefde öfver en mil från kyrkan och meränbels gif till fots, hvarudant wäder och wäglag iwarit, hafwa fattat fader Elson på sin plats i kyrkan wid någon sammankomst, hvarken helgedagar eller söndagar, mera än den fjerta Söndagen han lefde. Nu är hans plats tom ibland oss. Men bäst af allt är, att han icke har glät bort, utan hem,--öfverflyttat ifrån den stridande till den triumferande församlingen, i hwilken sof hans namn iwarit antednadt öfver 40 år.

Wå hans mantel falla öfver oss!--Frid öfver hans minne!
Job 16: 22. G. Elson.

s k patronikonsystemet. Ett annat problem är att man antar helt nya namn med amerikansk anknytning. Det finns många exempel på detta. Det största problemet är dock kvinnorna som i många notiser har namn som anknyter till maken och inte har angivit efternamn som ogift. Ja, man har många gånger utelämnat förnamn, varför det står i notisen att Mrs Anders Anderson har avlidit.

Redan för många år sedan började jag registrera uppgifter från personnotiser i Sändebudet i en databas efter ett mönster för våra tidigare registreringar av Svensk-Amerikanska Tribunen, Augustana (Hemlandet) och Nordstjernan.

Ett tillägg av datafält har gjorts och det är en referens till Emibas med utvandrarrens identitet i form av utflyttningsförsamling, län, utvandringår samt aktnummer. Vidare har anteckningsfältet försetts med uppgifter om den avlidnes kvarvarande familj m m. Min registrering omfattar hela perioden från 1862 till 1969. Det saknas dock ett par år på 1890-talet, eftersom dessa tidningar inte återfunnits i Kungliga bibliotekets samlingar eller i mikrofilmer.

Registreringen gäller svenskfödda personer och antalet registrerade är över 11 600. Av dessa är mer än 40 % identifierade till Emibasregistreringar.

Med hjälp av detta register kan man lätt bilda sig en uppfattning om var de starka fästena fanns för den

svenska metodistkyrkan i USA: Chicago (1 943 personer), Worcester (431), Brooklyn (322) Bishop Hill (291), Minneapolis (252), Galesburg (251), Jamestown (239), Moline (224), Rockford (218), Galva (171), New York (136), Victoria (133), Clay Center (123), Geneva (122), Ishpeming (122), Kingsburg (109), St Paul (100), Dayton (100), Evanston (95), Oakland (93), Seattle (92), Scandia (90), Los Angeles (89), Burlington (83), Atwater (78), Saronville (76), Escanaba (73), Providence (64), Two Harbors (63), New Sweden (62), San Francisco, Stratford, Cleveland (61).

Om man ser till de registrerades ursprungsort uppdelad på län i Sverige blir fördelningen följande: Östergötlands län (1 095), Gävleborgs län (876), Värmlands län (829), Jönköpings län (730), Kalmar län (637), Örebro län (518), Älvsborgs län (361), Dalarnas län (341), Skaraborgs län (313). Övriga län har antal under 300.

Registret är överlämnat till Svenska Emigrantinstitutet och mitt arbete har tillägnats minnet av min kusin Marie Hawkinson som föddes 1917 i Savonburg, Allen Co, Kansas.

Bo Björklund

Utvandrarkvinnor skördar lovord

Aldrig tillförne har en medlemsbok kommit ut så tidigt som Ulf Beijboms *Utvandrarkvinnor*. Anledningen till utgivningen redan i april är Norstedts som förlägger den 450-sidiga boken och sålt en delupplaga till Vänföreningen. Rekordtidigt har alltså Ingemar Svensson kunnat inleda bokens distribution till våra medlemmar i Växjöområdet. Huvuddelen hoppas vi som vanligt kunna dela ut vid Vänföreningens årsmöte lördagen den 12 augusti. Eftersom boken är så tjock och tung och därmed portokrävande är det särskilt viktigt att så många exemplar som möjligt kan delas ut utan postverkets medverkan.

I väntan på att alla får medlemspremiern, som i värde med bred marginal uppväger medlemsavgiften, kan vi notera att *Utvandrarkvinnor* redan hunnit anmälas i flera stora tidningar som DN, Svenska Dagbladet, Sydsvenskan, Helsingborgs Dagblad, Borås Tidning och Ölandsbladet. Recensionerna har genomgående varit lovordande, som sig bör också med ett och annat beskärligt omdöme. Anmälarna tycks vara överens om att Ulf Beijbom denna gång gett sig i kast med

ett ämne som alltför länge legat i träda och som kastar nytt ljus över utvandrarkvinnornas historia. Sannolikt blir detta hans mest uppmärksammade bok. På valborgsmässoaftonen sändes t.ex. Elisabeth Hedborgs program om utvandrarkvinnor i TV:s kunskapskanal. Förhoppningsvis ges repriserna på det timplånga programmet som just på valborgsmässoaftonen missade större delen av tittarna. Om Du vill ha fler exemplar av boken säljer vi den till favörpriset 250 kr!

